

سەرھەتای کۆتای هاتنی ئیسلام له ناو کورد

راویژ هیرانی

له سەرھەتا دەمەوی ئهوه بیلیم که من زمانی عەرهبیم باش نیه بۆیه بۆ تیگه‌یشتن گه‌لیک جار ناچار ده‌بووم که پرسیار له کهسانیکیتر بکه‌م ئه‌و که‌سانه‌ش هەر یه‌که‌و به‌ جۆریک ئایه‌ته‌کانی بۆ لیکده‌دامه‌وه که ته‌واو جیاوازی له‌گه‌ل ئه‌وانیتر هه‌بوو، هەر کاتیکیش که ده‌موت چۆن ده‌بی هەر که‌سیک به‌ شیوه‌یه‌ک باس له ئایه‌تی قورئانی بکات ؟؟ هەر یه‌که‌ به‌وه وولامی ده‌دامه‌وه که گوايه زمانی عەرهبی زۆر قورسه و هه‌موو که‌س به‌ ئاسانی لێی تیناگات بۆیه ره‌نگه ئه‌وانه‌ی که ئایه‌ته‌کانیان بۆ لیکداویه‌ته‌وه ئه‌وا به‌ باشی له زمانی عەرهبی نه‌گه‌یشتوون، منیش نه‌مه‌زانی به‌ کامه‌ی بپروا بکه‌م و به‌ کامه‌ی بپروا نه‌که‌م ، کامه راست ده‌کات و کامه راست ناکات ، کامه به‌ باشی شاره‌زایه له زمانی عەرهبی و کامه شاره‌زا نیه ئه‌مه و ده‌یان پرسیار تر نه‌ک له سەر ئایه‌ته‌کان به‌لکو له سەر ئه‌وانه‌ی که ئایه‌ته‌کانین بۆ شیده‌کردمه‌وه ، ئیستاش نازانم بۆ خودا به‌م زمانه سه‌خته قورئانی بۆ مرۆف ره‌وانه کردوو ، تاوانی ئه‌و که‌سانه چیه که زمانی عەرهبی نازانن و ناتوانن به‌ باشی له قورئان تیگه‌ن ؟؟؟؟ خۆ ئه‌وانه‌ش وه‌کو من ناچار ده‌بن په‌نا به‌نه به‌ر ئه‌و که‌سانه‌ی که گوايه زمانانی عەرهبین و به‌باشی له قورئان تیگه‌گه‌ن و ده‌توانن ریگای راست و درستی ئیسلام پیشانی ئه‌و که‌سانه بده‌ن که عەرهبی نازانن ، بۆ ئه‌مه‌ش ناکوکیه‌کی گه‌وره گه‌وتۆته نیوان عەرهبیزانه ئیسلامه کورده‌کان ئه‌وا ئه‌گه‌ر باس له کیشه‌ی ئیسلامه عەرهبه‌کان و میله‌تانی تر نه‌که‌م . باشه چۆن بتوانم من بزانه کامه راست ده‌کات و کامه درۆ ده‌کات ، ئه‌وه جگه له‌وه‌ی که هەر هه‌موومان ده‌زانین چه‌ندین (مه‌زه‌به‌ی) جیاجیا له ئیسلام دا هه‌ن بۆ ئه‌مه‌ش جارێک پێیان ده‌گووتم که ئه‌م مه‌زه‌به‌بانه جیاوازیه‌کی ئه‌وتۆیان له نیوان دا بیه ، منیش بۆ ئه‌مه‌ش هیچ قسه‌یه‌کی ده‌وتۆم پێ نه‌بوو چونکه سه‌رچاوه‌ی هه‌موو (مه‌زه‌به‌کان) عەرهبیه ، بۆ ئه‌مه‌ش هەر ده‌بوايه له که‌سانی تر پرسیار بکه‌م ئه‌وانیش به‌ پێی (مه‌زه‌به‌ی) خۆیان زییان ئه‌گه‌یاندم ، له ئه‌نجامدا هه‌ستم به‌وه‌کرد که جیاوازیه‌کی زۆر له نیوان مه‌زه‌به‌کاندا هه‌یه تا ئاستی ئه‌وه‌ی که یه‌کیک ئه‌وه‌ی تر ره‌ت ئه‌کاته‌وه ، ئه‌مانه هه‌موو کیشه‌ی زۆر گه‌وره بوون له به‌ر ده‌م مندا تا ئه‌و کاته‌ی که توانیم له ریگای ئه‌نته‌رنیته‌ بچمه کۆمه‌لیک سایتی جیاجیا که چه‌ندین ووتاری له‌م باره‌وه به‌ کوردی بلاوکرا‌بوونه‌وه ، له هه‌مان کاتدا له ریگای چه‌ند براده‌ریک چه‌ندین سه‌رچاوه‌ی جیاجیای کوردیم ده‌ست که‌وت له هه‌مووی گرینگتر (قورئان به‌ کوردی) بوو ، ده‌بی زۆر سوپاسی مامۆستا هه‌زار بکه‌مین که توانی ئه‌م کاره گه‌وره‌مان بۆ ئه‌نجام بدات و له‌م کیشه‌یه رزگارمان بکات که ئیسلامه کورده عەرهبیزانه‌کان بۆیان دروست کردبووین . بۆیه من لێره داواکارم له هه‌موو کوردیکی خوینده‌وار که ئه‌م قورئانه کوردیه بخوینێته‌وه و راسته‌وخۆ له ئه‌م

ئايەتەنەى قورئان بگات و پېويستى بە عەرەبىزانەکان نەبىت ،وہ خۆزگە ئەوانەى
كە دەيانەوئ بە وەفا بن بۆ مامۆستا ھەزار بتوانن سالانە بە ھەزاران ژمارە لەم
قورئانەى مامۆستا ھەزار لە چاپ بەن چونكە ئەوہ جگە لەوہى كە وەفایە بۆ
مامۆستا لە ھەمان كات باشتريں خزمەتە بۆ مللەتەكەى ، رزگار كردنى خەلكى
كوردە لەم گىژاوەى ئىسلام ، كە ھاتوون بە ناوى نەزانينى زمانى عەرەبى بە
ئارەزووى خۆيان ئەم خەلكە ھەزار و رەش و رووتە چەواش ئەكەن ، من تىناگەم
قورئان تەنيا بۆ عەرەب بووہ تا ئەوہى عەرەبى نەزانئ لىي تىنەگات ، ئەگەر بە
عەرەبىش بووبئ بۆ دەبئ بە عەرەبىەكى ئەوہندە قورس كە دەبئ كەسەكە لە
عەرەبىش زمانانىكى باش بىت .

خۆزگە ھەزار سال بەر لە ئىستا بتواندراپايە كە ئەم قورئانە بكرابوايە بە كوردى
تا ئەو ھەموو سالە كورد بەم شىوہىە بە ئىسلام چەواشە نەكرابوايە ، ئەو ھەموو
زەرەر وزيانەمان لە سايەى ئىسلام پىنەكەوتبوايە ، ھەر چەند ميژووى كورد
دەخوينىوہ ئەوہبەدە زۆرتەر ئاگادار دەبينەوہ كە ئىسلام چ كۆسپىك بووہ لە بەر
دەم بزووئتنەوہ و شۆرشەكانى كورد ، بە داخوہ تا ئەمپۆش بەردەوامە ، بەلام من
بەوہ گەشبين و خۆشحالم كە ئىستا خەريكە لە ريگاي سايەكانى ئەنتەرنىت و
ژوورەكانى پالتاك و ئەو كتابانەى لەوئ و لەوئ بە كوردى سەبارەت بە ميژووى
ئىسلام ئەنووسريں و قورئانىشمان بە كوردى ھەيە .. ھيوادارم كە ئەم نووسەرانە
لە بەرھەم ھىنانى ئەم جۆرە بابەتە چاكانە بەردەوام بن كە خەلكى كورد زۆر
پېويستى پىيەتى لە ھەمان كاتدا قەيرانىكى گەورەى خستۆتە بەر دەم ئىسلامەكان
بە گشتى ئىسلامە كوردەكان بە تايبەتى بۆيە چگە لە ھەرپەشەكردن و ھەولى تيرۆر
و جنىودان لە مەنبەرى مزگەوتەكان ھىچ شتىكىتريان بە دەست نەماوہ و ناتوانن بە
شىوہىەكى سەردەمانە گفتوگۆى بىر و باورپى خۆيان بكەن و وولامى ئەم نووسەرانە
بەنەوہ كە توانيويانە بە شىوہىەكى زۆر وورد و زانىستيانە راستىەكانمان بۆ
بخەنە روو ، بۆ نمونە ھەردوو كتابەكەى مامۆستاي بەرپىز و شارەزا و رۆشەنبىرى
كورد كاك (فوناد مەجىد مىسرى) كە بەراستى كەلئىنىكى گەورەى لە پەرتووكانەى
كوردى پركردەوہ، ئەوہيشيان وەك قورئانە كوردىەكەى م.ھەزار سوودى زۆرى پىم
بەخشىوہ ، ھيوادارم كە خوینەرى كوردىش وەكو من سوود لەم كتاب و قورئانە
كوردىە وەرگرىت، ئەوہ ئەگەر ئىسلامەكان نەكەونە ئەوہى كە پىمان بلين كە
ئەگەر قورئان بە كوردىش بئ ئەوا پېويستى بە (تەفسىر) ھەيە ، چونكە ئايەتى
قورئان بە ھەر زمانىك بىت تىگەيشتنى ئاسان نىە و ئەبئ ھەر ديسان كەسانىك
ھەبن كە لە دىن شارەزا بن و باورپيان بە ئىسلام توند بىت ئەو كات ئەتوانن لە
ئايەتى قورئانى تىبگەن، جارىكىتر بيانەوئت كە خەلك بە شىوازيكىتر چەواشە
بكەن، بەلام ئىتر كار لەوہ دەرچووہ كە بتوانن وەكو جارن بە ئاسانى بەردەوام بن
لە چەواشەكردن و فرىودانى خەلك ، چونكە لە سايەى ئەو بەرەو پىش چوونە

تهکنۆلۆژیایه‌ی که ئەمڕۆ له ئارا دایه و ئەو چاوکراوه‌یه‌ی ئەمڕۆ ملله‌تی کورد هه‌یه‌تی زۆر له‌گه‌ل دوینی جیاوازی هه‌یه که هه‌رگیز ئاسان نیه بۆ ئیسلامه‌کان که بتوانن وه‌کو جارێ چۆنیان ده‌وێت ئاوا خه‌لک تیڤگه‌ینن، له‌گه‌ل ئەوه‌ش که گه‌لیک جار ئیسلامه‌کان سوودیان له ده‌سه‌لات وه‌رگرتوه و به ناوی ئەوه‌ی که زۆربه‌ی خه‌لک ئیسلامه و ئەبێ ریزی خه‌لک بگه‌یته‌ و رێگا نه‌دریته به بلاکردنه‌وه‌ی ئەو بابه‌تانه‌ی دژی به ئیسلامن یان ره‌خنه له ئیسلام ئەگرن به هه‌مان شێوه‌ش هاتوون رێگایان له کهسه پێشکه‌وتووخوازه‌کان گرتوه که له کۆرو سیمیناره‌کاندا ئەو قسانه نه‌که‌ن که له‌گه‌ل به‌رژه‌وه‌ندی ئیسلام ناکۆکن ، دیاره که ئیسلامیش به هۆی ئەو دواکووتوبه‌ی که هه‌یه‌تی له خزمه‌تی ئەو جوړه ده‌سه‌لاتانه‌ی وه‌ک ده‌سه‌لاتی کوردی دایه بۆیه هه‌ر یه‌که‌یان بۆ مه‌به‌ستی تاییه‌تی خۆی پارێزگاری له‌وه‌یتر ئەکات ، باشترین نمونه‌ش بۆ ئەمه ئەوه‌یه کاتیک له کوردیستان تی قی به‌شیک له‌م سیمینارانه‌ی هه‌مه سه‌عه‌ید هه‌سه‌نی بلاکرده‌وه که سه‌باره‌ت به بۆچوونی ئیسلام بۆ ژن بوو ، ئیسلامیه‌کان فشاریان خسته سه‌ر پارته‌ی دیموکراتی کوردستان و بۆ ماوه‌ی بیست و چوار کاتر می‌ر ته‌له‌فزیۆنه‌که‌یان پێ داخستن ، ئەمه ده‌یان نمونه‌یتر هه‌ن له کاتیک که رێگا دراوه به ئیسلامه‌کان به چه‌ندین شیوازی جیاجیا به پێی ویستی خۆیان له لایه‌ک بکه‌ونه تۆقاندنی خه‌لک به مردن و ئاگری جه‌هه‌نم له لایه‌کیتر زه‌مینه‌ی تیروورستان خۆشتر بکه‌ن و خه‌لک ئاماده بکه‌ن بۆ ئەوه‌ی له پێناو و خوا و به‌هه‌شت و حۆری بچن هاوکاری ئەم گروپه ئیسلامیانه بکه‌ن که ئەوه‌ی دژی مروّقایه‌تی هه‌نجامی ئەده‌ن ، له‌وانه‌ش ئەوه‌ته گروپه‌که‌ی شیخ زانا و ئەو تاوانه‌گه‌وره‌یه‌ی که ئەه‌نجامیان دان له جیاتی ئەوه‌ی بکریه‌ن به عیبه‌ت بۆ گروپه‌کانی تر و به‌ئاشکرا له به‌رچاوی خه‌لک دادگا بکریه‌ن و سزای یاسایی بدرییه‌ر ئەوه‌نده بوو چه‌ند جاریک هیندرانه سه‌ر ته‌له‌فزیۆن و دواپی هه‌موو دام و ده‌زگا‌کان بێ ده‌نگ بوون و تا ئیستا که‌س نازانی ئەم تاوانبارانه جیان به سه‌ر هات، که ئەمه‌ش گومانیکێ زۆری لای خه‌لک دروست کردوه و له لایه‌کی تریش بۆته هۆی چاونه‌ترسی زۆرتی ئیسلامیه‌کان و پێیان وایه ده‌سه‌لات له‌به‌ر به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانی خۆی ناتوانی سزای یاسایانه‌ی ئەم تاوانبارانه بدات .

به هه‌رحال ئەمه تا سه‌ر نیه ، وه‌ک گووتم ئەمڕۆ له سایه‌ی ئە ئەنترنیته‌ی که نه ئیسلامه‌کان و نه ده‌سه‌لاته‌کان ناتوانن ده‌ستی به‌سه‌ردا بگرن و رێگای بلاکردنه‌وه و قسه‌کردن له خه‌لک بگرن ئەوا رۆژ له دوا رۆژی ژماره‌ی ئەو نووسه‌ر و خوینه‌رانه له زۆر بوون دایه و ئەتوانن به ئازادانه بیر و بۆچوونه‌کانی خۆیان ده‌ربهرن و په‌رده له‌سه‌ر ئەو راستیانه لایه‌ن که سالانیکی گه‌لیک زۆره خه‌لکیکی زۆر لێی بێ ئاگایه .

له کۆتاییدا داواکارم له هه‌موو نووسه‌ر و خوینه‌ر و قسه‌کاره‌کانی سه‌ر تۆپی ئەنترنیته‌ی که تا بۆیان ئەکریته له هه‌ولی ئەوه دابن که رێگا و شیوازی تریش

بدۆزنه وه بۆ گه یاندنی ئەم راستیانە بە خەلکی بەرفراوانتری کوردستانی داماو
بۆ رزگارکردنی خەلک لەم (جەهالەتە) و نەزانیەتی ئیسلام ، هەموومان بە یەكەوه
کار بکەین لە پیناوە هەلاتنی رۆژی شارستانیەت لە مللەتە کەمان و بەسەر چوونی
ئەو شەوه تاریک و ترسناکانە هەر هەموو دینەکان لە پێشەوهشیان ئیسلام..